

סימן קפ"ד: שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לזונה

א'. רוב הנשים^א יש להם וסתות^ב (פי' זמן קבוע אורח כנשים) לראות בזמן ידוע, כגון מעשרים לעשרים יום או משלשים לשלשים יום, וכל אשה שיש לה וסת קבוע^ג,

משנה טהורה

סעיף א'. מקור הדין בקיצור - [ב'] וסתות - "וסת" בלשון חז"ל היינו ראשונים ע"פ הגמרא ומשנה.

[ג'] וכל אשה שיש לה וסת קבוע וכו' - ולקמן בסעיף ט' יתבאר על הבדיקה שצריכה לעשות בהגיע עת וסתה. וגם לקמן סי' קפ"ו יתבאר בהרחבה כמה פרטים בבדיקות האשה לפני ואחרי התשמיש כדי שתוציא את עצמה מחשש "רואה מחמת תשמיש" שאז עלולה להיאסר עולמית על בעלה. וכאן לא הביא מרן אלא את מה שנוגע לסימן זה, דהיינו שאם יש לה וסת קבוע מותרת לו שלא בשעת וסתה בלי צורך בשום בדיקה לפני

[א'] רוב הנשים וכו' - מיירי בנשים שהיו בזמנם שהיה לרובן וסת קבוע ממש דהיינו שרואות כל עשרים יום או שלושים או עשרים וחמש יום וכדו'. אבל בזמנינו רוב הנשים אינם רואות ביום קבוע ממש, אלא שזמן ראייתן נע בין כמה ימים מסוימים ולא קודם. והם בעלות הוסת מהסוג שהזכיר השלחן ערוך מתרומת הדשן לקמן בסי' קפ"ו (ס"ג), שעד לימים המסופקים דינן כבעלות וסת קבוע. ע"ש¹.

מקור הטהרה

א. 1. שיעורי שבט הלוי כאן (אות ב').

2. וזכה לכווין לדברי הרב תפארת ישראל במס' עדיות פ"א מ"א. ע"ש.

א"בא עליה^[ד'] שלא בשעת וסתה ואינה צריכה בדיקה לפני תשמיש^[ה'].

הגנה: גם אין לה להחמיר^[א'] לבדוק עצמה, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש, שלא יהא לבו נוקפו

תורת השלמים

קפד א א בא עליה שלא בשעת וסתה. צטור כתב דנא עליה כמו שירצה ור"ל זין שהיא ערה זין ישנה פי' שאינה ישנה לגמרי דא"כ אסור לשמש עמה כדאימא צנדרים אלא שאינה ערה כל כך שחולל להשיב אם היא טהורה אם לאו כ"כ המוס' צנדה דף י"ז עכ"ל הט"ז וכ"כ הצ"ח וכה"ג כתב הטור וצ"י צסי' זה להדיא גבי שהמה אחר הוסת שיעור שחספור ותטבול שהציא המחבר צסמוך סעיף י"א והמחבר צסמס כאן וצסעיף י"א נראה שצוצר העיקר הצצרה צסחלק הש"ס צנדה דף י"ז זין ערה לישנה היינו משום צצישנה לא חזיא לטהרות משא"כ צערה דחזיא לטהרות על כן צעי' צדיקה יותר וכן פירש"י שס למד פירושא וא"כ לדין דליכא טהרות אם כן מו לא שייך לחלק זין ערה או ישנה וק"ל: ב גם אין לה להחמיר לבדוק עצמה. צתרמי פליג מור"ס עס דעת המחבר דמלשון המחבר משמע דאינה צריכה צדיקה אצל אם רצתה להחמיר צחמיר ולאחר תשמיש על כרחא

משנה טהורה

הדין הנוגע לדינא וגם נקט הדין המוסכם לכו"ע, ולכן מה שנקט כאן שאינה צריכה בדיקה קודם תשמיש היינו לדעת הרמב"ם (שיתבאר להלן בסימן קפ"ו) שמ"מ מצריך בדיקה אחר התשמיש, אבל לדעת הש"ע (שם) מי שיש לה ווסת קבוע אינה צריכה בדיקה מצד הדין לא לפני ולא אחרי תשמיש. וגם אין לה לבדוק סמוך לתשמיש שלא יהא לב בעלה נוקפו וכמו שמסיים הרמ"א כאן³.

[ו'] גם אין לה להחמיר וכו' - וכן מבואר להדיא בדברי הש"ע לקמן סימן

התשמיש, שזה דין מוסכם לכל הפוסקים כפי שיתבאר שם בסימן קפ"ו (ס"א).

[ד'] בא עליה וכו' - בט"ז (סק"א) העתיק לשון הטור שכתב שבא עליה "כמו שירצה", ופירש שר"ל שאפי' היא ישנה קצת ואינה ערה כל כך שתוכל לומר לו שהיא טהורה, אבל ישנה לגמרי אסור. כמבואר בתוס' (מסכת נדה י"ב ע"א ד"ה בין ישנות). ע"כ. ועי' לקמן סעיף י"א.

[ה'] לפני תשמיש - כבר נתבאר לעיל שכאן נקט מרן רק תמצית

מקור הטהרה

לשם על העמוד כאן) בדברים נפלאים. ע"ש. ועי' גם בשיעורי שבט הלוי (אות ו' ואות ח').

3. ועי' בש"ך (סק"ד) ובתורת השלמים (סק"ב) ובמה שכתב על דבריו הרב יד אברהם (הובא באוצר המפרשים של הוצאת

ופורש (טור ומרדכי ריש הלכות גדה ורוב הפוסקים). **אבל שלא בשעת תשמיש, כל המרבה לברוק^[ז] הרי זו משובחת.**
ב'. בשעת וסתה, צריך לפרוש^[ח] ממנה

תורת השלמים

כריכה צדיקה והוא דעת הרמב"ם שהציא המאמר ריש סי' קפ"ו וכ"כ הש"ך ודעת מור"ם דנכל ענין אין להחמיר לצדוק כלל וכן מסיק מור"ם לקמן ר"ס קפ"ו וא"כ ה"ל לכתוב וי"א כדרכו וז"ע:
ב. ג צריך לפרוש ממנה. ואם עזרו ושמשו האיש והאשה שניהן צריכין משונה כ"כ השערי דורא

משנה טהורה

שחייבוה חכמים. אבל מ"מ אם ריבוי הבדיקות גורם לה שריטות וספיקות לא תחמיר. ע"כ. ועי' לקמן סימן קפ"ו ס"א מה שכתבנו בזה בס"ד.

סעיף ב'. מקור הדין בקיצור - **גמרא וראשונים.**

[ח'] **צריך לפרוש וכו'** - שנאמר בתורה (ויקרא ט"ו ל"א): "והזרתם את בני ישראל מטומאתם" ודרשינן (שבועות י"ח ע"ב ונדה ס"ג ע"ב) מכאן אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהם סמוך לווסתן. וכתב הר"ן (בפרק ב' דשבועות דף א' ע"ב) דקרא אסמכתא בעלמא, שהרי קים לן דווסתות מדרבנן. וכ"כ הרשב"א (בארוך ב"ז ש"ב), והובאו בבית יוסף. וכ"כ הש"ך (סק"ה). והוסיף הב"י שאף שכמה ראשונים כתבו בהדיא שצריכה לפרוש מדאורייתא, אפשר דלאו דווקא הוא אלא ר"ל שיש לו סמך מן התורה. ע"כ. והנה הגאון נוב"י (מה"ק חיו"ד סי' נ"ה ונ"ו) כתב

קפ"ו (ס"א). וגם כאן סיים שדווקא שלא בשעת תשמיש משובח). והטעם בזה כמו שסיים הרמ"א, שאם תבדוק קודם תשמיש לבו נוקפו שמא הרגישה אחת מההרגשות שמצריכות מצד הדין בדיקה ולכן בודקת, ויחשוש, או שמא עוד זמן מועט תראה ממש, או שאכן היה כעת דם ולא מצאה אותו וימנע עצמו ממצוות עונה. וגם בדיקה שאחרי התשמיש עלולה לקוף לבו שמא הרגישה בשעת תשמיש ונמצא ששימש עם נדה ח"ו וזה יגרום שבפעם הבאה ימנע עצמו מתשמיש. עיי' בטור ובב"י כאן ולקמן סי' קפ"ו.

[ז'] **כל המרבה לברוק וכו'** - כן לשון המשנה במס' נדה (י"ג ע"א) והיינו שלא בשעת תשמיש, כמבואר בבית יוסף מהראשונים. וכתב בשיעורי שבט הלוי (אות י"א) שאין הכוונה שבודקת כל שעה ושעה אלא כפעם בפעם יותר ממה

עונה אחת^[ח], ולא משאר קריבות^[י]

תורת השלמים

בסי' ז' ואלע"ג דמשמע מדצריו שם דקוצר דוסתות לאורייתא ואנן קי"ל דוסתות דרצנן וכמבואר בצ"י סי' זה מ"מ לריכין תשובה כעוצרי עצירה דרצנן והיכל דמלאה דס ודאי דהוי עצירה לאורייתא וכדליתא בש"ס פ"ב דשזעומת וכ"כ הלבוש בש"ס קפ"ה ואלע"ג דפסק מור"ם בסוף סי' קפ"ה בהג"ה דאשה אינה לריכה כפרה שאני התם דאונס הוא וגם לא עבדה כלום משא"כ הכא וכן משמעות הלבוש שם: דלא משאר קריבות. משמע אפילו חזוק ונשוק שרי כן משמעות הפוסקים וכ' הצ"ח מיהו נראה דהמחמיר באלה תבוא עליו זרעה ש"ך והט"ז כתב דמדינא אסור ומציא ראה מסי' שמ"ב ואין דצריו מוכרחים דשאני התם דיצרו תקפו שלא צעל ולכך צריך שם ג"כ שמירה גם מ"ש הט"ז וכ"ש וכו' כשהולך לדרך לא ידעמי מאי קאמר דהא לא מיירי ציונא לדרך כלל וצ"ע:

משנה טהורה

עלמא הוא רק חשש דרבנן, ושכן מבואר בחת"ס (סימן קע"ט). ולפי זה היום שרוב הנשים אין להן ווסת קבוע ממש אלא כמה ימים שנע זמן הווסת ביניהם אין חששן אלא מדרבנן. ע"ש. וכ"כ בחוט שני (כאן בעוד עניינים אות א').

[ט'] עונה אחת – היינו מועד אחד או לילה או יום וכדמסיים לשונו.

[י'] ולא משאר קריבות – דהיינו חיבוק ונישוק ואין צריך לומר הושטה מיד ליד או אכילה מקערה אחת שמותר. כן מבואר בבית יוסף מלשונות הראשונים ושזה לא כמו שהעלה בתרומת הדשן

לחדש שמה שאמרו שהפרישה מהעונה הסמוכה היא מדרבנן היינו דווקא אחר שעברה אותה עונה, שרק מדרבנן חוששת שאולי ראתה ומדאורייתא מוקמינן לה בחזקתה כעת שהיא טהורה, אבל לעניין החשש שמה תראה, אותה פרישה היא מדאורייתא דחיישינן שמה תראה ולא מוקמינן לה בחזקת טהרה משום דאטו לעולם לא תראה. ע"ש. וכדבריו פסקו כמה אחרונים¹ אולם הרבה אחרונים הסכימו שהכל מדרבנן². ומ"מ כתב בשיעורי שבט הלוי (כאן אות ז') שגם לשיטת הנוב"י וסיעתו היינו דוקא בווסת קבוע אבל בווסת שאינו קבוע לכולי

מקור הטהרה

2. עי' בטה"ב (עמ' מ"ח והלאה) שהאריך בזה והסכים מפי האחרונים שהכל מדרבנן. ע"ש.

ב. 1. חת"ס (חיו"ד סי' ק"צ) ושכן קיבל מרבו הגר"נ אדלר זצ"ל. ע"ש. והובא בפת"ש (אות ג'). ע"ש. ועוד.

משנה טהורה

שינה במיטה אחת

נחלקו האחרונים אם בשעת ווסתה מותרים לישון באותה מיטה כשאר ההרחקות שאינן נוהגים בהם עד שתראה, או שבזה יש להחמיר יותר, ולדעת הרב שלחן גבוה (סק"ה) יש להקל בזה וכ"ד הרב זבחי צדק (סק"ח). אולם הרב בן איש חי (ש"ב פרשת צו אות ב') כתב שאין להקל בזה שמא תראה דם בתוך שינתה ולא ירגישו עד הבוקר ונמצאו בקירוב בשר בזמן נדותה. ובטהרת הבית (עמ' ס"ז) כתב שאפי' כל אחד בבגדו יש להחמיר שלא לישון במטה אחת ותבא עליהם ברכה, אבל בקירוב בשר בודאי שיש לאסור. ע"ש⁴ וכן כתבו עוד אחרונים⁵.

(ח"א סי' ר"ן) להחמיר בחיבוק ונישוק. ע"ש. והנה רוב האחרונים הסכימו עם מרן הבית יוסף מצד הדין, אבל כתבו שלמעשה נכון להחמיר ותבא עליו הברכה³. וקצת אחרונים העתיקו דברי הרדב"ז בתשובה (החדשות סי' קס"ג) שכתב להתיר בחיבוק ונישוק ושאין לחדש חומרות על ישראל והלוואי וישמרו מה שמוטל עליהם. הובא בסד"ט (סק"כ) ובפת"ש (אות ה'), וכן הסכים בטהרת הבית (סימן ב' ס"ב) מכמה הוכחות וראיות, אולם סיים (בעמ' ס"ז) שאם יודע בנפשו שגורם לו לבא לידי הוצאת זרע לבטלה, לא יקל. וכל איניש ידע בנפשיה. ע"כ. וכ"כ בדרכי טהרה (פ"ו הי"ד).

מקור הטהרה

4. והביא ראייה גם מדברי הראב"ד (שפסקו הש"ע סי' שפ"ג) שפסק כן לעניין אבל. ושכן מצא להגר"ז (בקונטרס אחרון סימן קפ"ד) שכתב ששינה במיטה אחת חמיר טפי מחיבוק ונישוק. ע"כ. וע"ש בטה"ב עוד. ויש להוסיף שכ"ש היום שלא רגילים לישון כלל בסתמא בקירוב בשר אלא בכגדי שינה ואם ישנו בקירוב בשר בודאי ימשך לבם לדבר אחר, ועל כן נראה שגם השלחן גבוה והזבחי צדק יחמירו היום.

5. באבני שוהם (כאן) העתיק פסק הרב טה"ב בזה. וגם בדרכי טהרה (פ"ו הי"ד) כתב שראוי להזהר שלא ישנו במטה אחת שמא תראה בלילה ונמצא ישנים

3. כ"כ הב"ח והביאו דבריו הט"ז (סק"ג) והש"ך (סק"ו) ועוד. וכ"פ בשיעורי שבט הלוי (כאן). ע"ש. ולדעת הט"ז (הנ"ל) יש לאסור מדינא לשיטת הרא"ש. ע"ש. ועי' בטה"ב (סוף עמ' ס"ג) מש"כ על דברי הט"ז בזה. ע"ש. (ומ"מ עי' בחוות דעת (סק"ב) שכתב להגיה בסוף לשון הט"ז שם. ע"ש. ולענ"ד היה נראה להגיה כך: דיש לו חשק טפי "כהולך לדרך". ור"ל כמו שהאשה מתאוה ביוצא לדרך מטעם שנפרדת ממנו לאיזה זמן, כך גם זאת האשה שעומד להגיע עת וסתה ותיאסר עליו מתאוה יותר ועלולים לחטוא. ולפי הגהתי הרווחנו הגהה קצרה יותר).

אלא מתשמיש^{יא} (המטה) בלבד. האם הוא ביום, יפורש ממנה אותו

תורת השלמים

ה אם הוא ביום פורש ממנה. פי' אפי' נצית אפל או ת"ח שמאפיל נטליתו דאל"כ אפי' נשלא נשעת וסמה אסור כדאיתא בא"ח סי' ר"מ ובא"ה סימן כ"ה: ופורש ממנה. אותו יוס כולו ולא יותר ואין חילוק בין יומי ניסן ותשרי או יומי תמוז וטבת כ"כ הב"י ושכן משמעות הש"ס והפוסקים והשיג על הא"ז שז' דלריכין מע"ל ואציאסף שכתב חזי יוס וחזי לילה צימי תמוז וטבת והמעדני מלך רפ"ק דנדה והב"ח מתרלים דברי אציאסף ואחריהם נמשך הש"ך בס"ק ז' והט"ז בס"ק ז' דומה דצריהם ודבריו נכונים להמעין נש"ס ופוסקים ואף שהש"ך עושה סניגרון לדבריו בספרו נה"כ אין דבריו מוכרחים כלל ובפרט מה שרוצה לקיים דברי הא"ז מסוגיא דש"ס אינו צרור והוא נגד משמעות הש"ס וכל הפוסקים דאינה אסורה אלא אותה עונה בלבד ואפי' נמשך הוסת ג' ימים דעת

משנה טהורה

ממנה⁶. ולהלכה נקטינן שכל שעדיין לא פרסה נדה יש לו לצאת כמה שיותר מהר ואפי' באבר חי משום שמוטב שיעבור בהנאת יציאתו על איסור דרבנן של פרישה סמוך לווסתה (שיציאתו הנאה לו כביאתו כמבואר במס' שבועות י"ח ע"א) מאשר שיתעכב עד שימות האבר ואפשר שבנתיים יגיע עת ווסתה ממש ותראה ונמצא שוכב ח"ו עם הנדה. ומ"מ אם חושש שכשיצא מייד יוציא ש"ז בחוץ יש לו לנעוץ אצבעות רגליו בכח עד שימות האבר קודם יציאתו, כדרך שיתבאר להלן סימן קפ"ה (ס"ד)⁷. ועי' שם עוד.

[י"א] אלא מתשמיש וכו' – אם עברו ושמשו בעונת ווסתה, האישה והאשה צריכין תשובה כעוברי עבירה מדרבנן. ואם מצאה תכף אח"כ דם ח"ו צריכין כפרה כעוברי איסור דאורייתא כמבואר בגמרא מס' שבועות (דף י"ח ע"א). תורת השלמים (סק"ג). ועי' לקמן סימן קפ"ה (ס"ד).

נזכרו באמצע שכעת זמן הפרישה

ואם נזכרו באמצע התשמיש שכעת עונת ווסתה, נחלקו האחרונים כיצד יפרוש

מקור הטהרה

באיסור במטה אחת. ע"כ. וכ"פ בחוט שני (כאן ס"ק ד' אות א').

6. עי' לקמן סימן קפ"ה ס"ד בפת"ש (אות י'). ובשיעורי שבט הלוי שם (אות א'). ועי' בטה"ב (ח"א ס"ב ס"כ).

7. כל זה מבואר בשיעורי שבט הלוי שם ובטה"ב שם. ע"ש.

היום^[י"ב] כולן^[י"ג] אפילו אם הוסת בסופו, ומותר מיד בלילה שלאחריו, ובן אם הוא בתחילתו, פורש כל היום ומותר כל הלילה שלפניו. ובן הדין אם הוא בלילה^[י"ד], פורש כל הלילה ומותר ביום שלפניו ולאחריו,

תורת השלמים

רוצ הפוסקים דאינה אסורה אלא אותה עונה ולא לפניו לכ"ע וכמבואר בקמח"ד והראש"ן בסימן שי"ח שעליו זנה הש"ך יסודו (העמיק) [המעין] דדבריו שם יראה שיש גירסא ושיטה אחרת דש"ס וזה היא שיטת הא"י ואביאסף אצל לפי הגירסא שלפניו שזש"ס פרק האשה דס"ג ע"ז ודאי אין מקום להחמיר כלל והוא שיטת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והרשב"א והראש"ד וטור ורי"ו וסמ"ג וסמ"ק ושאר גדולי פוסקים צודאי אין לזוז מדבריהם ומפסק המחבר וצפרטות דקי"ל וסמות דרבנן: ו ומותר כ"ה הלידה שלפניו. ולפ"ז אחי שפיר הא דאמר' אין האשה מתעברת אלא סמוך לוסמה: ועי"ל דמיידי ציואל לדרך ועיין מ"ש הדרישה צוה ולפי מ"ש נחא:

משנה טהורה

[י"ד] ובן הדין אם הוא בלילה וכו' - כל זה שיטת מרן הש"ע ורוב ככל הראשונים מדברי הגמרא בהדיא (נדה ס"ג ע"ב) שפורש ממנה בעונת הפרישה בלבד דהיינו יום או לילה.

שיטת האביאסף

אולם מרן בבית יוסף הביא שיטת האביאסף (שהובאה בהגהות מיימוניות בפ"ד אות ט') שכתב וכמה עונה "יום או לילה ביומי ניסן ותשרי, וחצי

[י"ב] אותו היום - אפי' שאסור לאדם לשמש מטתו ביום כמבואר בכמה מקומות ונפסק בש"ע (באו"ח סימן ר"מ ובאה"ע סי' כ"ה), כאן החידוש שצריך לפרוש ממנה אפי' אם רוצה לשמש באופני ההיתר שהוזכרו שם. תורת השלמים (סק"ה).

[י"ג] כולו - היינו מזריחה ועד השקיעה. שלעניין הווסתות היום הוא מהזריחה ועד השקיעה ולא מעלות השחר לצאת הכוכבים⁸.

מקור הטהרה

ושזה ראייה לשיטת הסד"ט (כאן סק"ג וסק"ו) שסובר כן, אבל מ"מ העיקר כשאר הראשונים ומרן שהולכים מהזריחה עד השקיעה. ע"ש. וכ"כ בשיעורי שבט הלוי (כאן אות ה') ולהלן בסעיף ד' אות ב'). וע"ע להלן סעיף ד'.

8. כן מתבאר מדברי הגמרא בנדה (ס"ג ע"ב) ובראשונים וברמב"ם ומרן הש"ע להלן סעיף ד' ובאחרונים שם. ועי' בטה"ב (ח"א עמ' ס') שהביא שמדברי האשכול (סי' ל"ב) מבואר שגם לעניין זה היום מתחיל מעלות השחר

משנה טהורה

טעמים וגם שלא ברור כל כך כיצד לחשב אותן י"ב שעות ושלפעמים חומרא זו מביאה קולא. וגם דחה הראייה מההיא דפרק תינוקת שאינה עניין אלא לדם בתולים שתלוי בזמן שעבר עד שתחיה המכה. ע"ש¹⁰. וגם הגאון תורת השלמים (סק"ו) כתב שדברי הט"ז במה שדחה להב"ח נכונים למעיין בש"ס ובפוסקים. ושאר שהש"ך עשה סניגורין לדבריו בנקודות הכסף אין דבריו מוכרחים והעיקר להקל בזה ובפרט שווסתות מדרבנן. ע"כ. וכן מסקנת אחרוני דורנו שלא נהגו להחמיר כשיטת האביאסף¹¹.

שיטת אור זרוע

עוד הביא בבית יוסף שיטת האור זרוע (ח"א סימן שנ"ח) שכתב שבעונת ווסתה צריכה לפרוש כ"ד שעות, אם עונתה ביום פורש ממנה כל אותו היום

יום וחצי לילה ביומי תמוז וטבת". ע"כ. וכתב עליו הב"י שנראה שמשמע לו ששיעור העונה היינו י"ב שעות מכ"ד. אבל לא משמע כדבריו משאר הפוסקים ומהגמרא ואין לחוש לדבריו. ע"ש⁹. ואמנם באמת כמה אחרונים נטו לחוש לדברי האביאסף, וכמו שהעיר הב"ח (כאן) על דחיית מרן הב"י את שיטת האביאסף, שנשמט ממנו ומהגהות מיימוניות (שכתב אחר דברי האביאסף "ותימה") גמרא ערוכה בפרק תינוקת (נדה דף ס"ה ע"ב) דאיתא שם בהדיא שמשנתה זמן העונה בין ימי ניסן ותשרי לימי טבת ותמוז. והכי נקטינן. ע"כ. וגם הש"ך (סק"ז) הביאו והסכים עמו להחמיר כשיטת האביאסף, וכתב שכן נמצא גם בראב"ן (סי' שי"ח) כדבריו. אולם הט"ז (סק"ב) האריך לדחות חומרא זו של האביאסף מכמה

מקור הטהרה

הובא בקיצור ברשב"א במשמרת הבית בשער ב'. ובחידושו בנדה דף נ"ד ע"א) מפורש כסברא זו די"ב שעות לנדון דידן.

11. כ"כ השיעורי שבט הלוי בסוף הסעיף כאן שרוב הפוסקים לא קבלו חומרא זו, ונראה שחומרא זו לא נתקבלה וא"א להטילה על בנות ישראל וכו'. ע"ש. וכ"נ מדברי חוט שני (סוף אות ו'). וכן פשוט הוא לדידן בני ספרד דאזלינן בתר הוראות מרן. וכ"פ בט"ה"ב (עמ' נ"ח). ועי' להלן.

9. ועי' בלשון ההגהות מיימוניות בפנים (שם) שסיים על דברי האביאסף שהביא "וליתא". ע"כ. (וכן גרסו האחרונים) וכנראה לפני מרן לא הייתה כן בגירסתו ולכן השמיט סיום זה.

10. ועי' בהערות מכון שירת דבורה (אות ה') שהביאו שהב"ח בתשובותיו (החדשות סי' ט"ל) עשה סניגורין לראיתו משם לכאן. ע"ש (אלא שלשון אישתמיט לא שייך בזה. הערת מר אחי הגר"ש שעדון שליט"א). וגם שמדברי רבנו חננאל בשבועות (י"ח ע"ב.

משנה טהורה

מפסק הש"ע. אולם כמה אחרונים לעומתם כתבו שכן יש לחוש לכתחילה לשיטתו. וכמו שכתב הב"ח שכך ראוי לנהוג לחומרא כאור זרוע. וגם הש"ך (סק"ז) אזיל בתריה שהירא דבר ה' נוהג להחמיר כאו"ז. ושכן מסקנת הגהות שערי דורא (סימן ז') וכן דעת מהרי"ל (כמובא בשמו בא"ו נדה אות ד'). ע"ש¹³. וכן פסקו עוד אחרונים להחמיר¹⁴. וגם באחרוני

והלילה שלפניו ואם הוא בלילה פורש כל אותו הלילה והיום שלפניו. ע"כ. וכתב הב"י על דבריו שאין טעם ושורש לדברים אלו שהרי בגמרא מפורש כשיטת כל הפוסקים. ושגם האגור כתב (בסי' אלף שנ"ח) שדברי האור זרוע חומרא יתירה היא. ע"כ. וכ"כ הט"ז (סק"ב) שתמוה הוא להחמיר בדבר המפורש בתלמוד. וכ"כ הרבה מגדולי האחרונים¹² שאין לזוז

מקור הטהרה

ובשו"ת מהר"י מיניץ (סימן י') כתב שקבלה בידו שאביאסוף הוא ראבי"ה הוא אבי העזרי. ע"ש. ונמצא ששני החומרות מרועה אחד נתנו. וכתבו עוד שבדברי ראבי"ה שלפנינו לא נמצא כלום מחומרות אלו (ואדרבא במס' נדה סימן קפ"ג העתיק בשתיקה דברי רשב"ם שכתב בתוך דבריו גם שצריכה לפרוש באותה עונה שראתה. ע"ש). ורק בדברי זקנו של הראבי"ה שהוא הראב"ן (כפי שכתב במהר"י מיניץ שם) אכן נמצא (בסימן שי"ח) שהעתיק לשני החומרות הללו בחדא מחתא וכפי שהביא לשונו בחתם סופר (סי' קע"ט). וכבר ביאר בחתם סופר (שם) ובחדושו על הש"ע (בסימן זה) שנראה שדברי האור זרוע הם כתוספת משום חומרת האביאסוף. ע"ש. ולפי האמור אתי שפיר. ע"כ מהערות שירת דבורה הנ"ל.

14. ומתוכם כעין חשמ"ל הוא החת"ס בתשובה חו"ד סי' קע"ט שכתב שאפשר שהיתה לאור זרוע איזו ראייה תלמודית ואנחנו לא נדע ולכן אין לדחות דבריו בגילא

12. תורת השלמים (סק"ו) וסד"ט (סק"ג) כו"פ (סוף סק"ד) ערוך השלחן כאן (אות כ') ועוד, עי' בטה"ב (עמ' נ"ז).

13. ומ"מ ביאר הש"ך (שם) דמיירי או"ז דווקא במציאות ששעת הווסת בתוך אותה עונה אינה ידועה ופעמים בתחילת העונה ופעמים בסופה, שאז נחשב כאילו כל אותה עונה היא שעת וסתה ולכן צריכה לפרוש עונה קודם, אבל בשעה קבועה לא מיירי האו"ז. ע"ש. ועי' בהגהות רע"א מה שכתב להקשות על יסוד זה. ע"ש. וגם מצד הסברא אין יסוד זה מובן לכאורה שהרי מה לי אם רואה קבוע בשעת הבוקר שמותרת בלילה שלפניו ומה לי אם מוסיפה לראות לפעמים יותר מאוחר באותה עונת יום שצריכה פתאום לפרוש בלילה הקודם. ועי' בסד"ט (סוף ס"ק ג') מה שכתב ליישב שיטת הש"ך בזה ולא ירדתי לעומק כוונתו ביישוב זה. וע"ע באחרונים. ועי' בהגהות מכון שירת דבורה (באותיות ו' - ח') שכתבו דבר מעניין והוא שהרי אור זרוע כתב שיטה זו משם ראבי"ה,

משנה טהורה

סביר שהאשה תקדים לראות בעונה אחת. ע"כ. וכ"ד הגרב"צ אבא שאול זצ"ל להחמיר לכתחילה (כפי שהביא משמו באבני שוהם כאן). וכן מנהג ג'רבא (אי של חכמים וסופרים במדינת תוניס) 16. אולם לדעת הרב בטה"ב (ח"א עמ' נ"ה) אין צריך להחמיר כן משום דקימ"ל כדברי מרן בכל אשר יאמר כי הוא זה ובפרט שרבים מגדולי האחרונים לא חשו להחמיר כלל

דורנו מרבני אשכנז כתבו להחמיר כשיטת אור זרוע¹⁵. ועי' בבן איש חי (ש"ב פרשת צו ה"א) שכתב שאף שדעת מרן להקל מ"מ צריך לחוש לדעה השנייה, בפרט בימים אלה שהגופים חלושים. ע"כ. וכ"כ הגר"מ אליהו זצ"ל בדרכי טהרה (בפ"ו ה"א) שראוי להחמיר כן, בגלל שהגופות היום חלושים וסדירות הווסת נתונה לשנויים ע"י גורמים חיצוניים ויש חשש

מקור הטהרה

להלן) לא דיבר על "בני תורה". ע"ש. ועכ"פ גם הם מתיירן בשעת הצורך וכגון לכלה ביום חופתה (כמבואר בשיעורי שבט הלוי כאן ובחוט שני בעוד עניינים אות א') וגם בליל טבילה שכתב הרב חוט שני (שם באות ה') שצריכה שאלת חכם, כבר הורה חכם הלא הוא הרב שיעורי שבט הלוי שם שהיקל גם בליל טבילה. ע"ש. ומאידך גיסא לדעת הרב שיעורי שבט הלוי יש גם להחמיר מעט אחר עונת הווסת כשעתיים אח"כ לדוגמא אם עונתה ביום ולא הגיע וסתה לא תשמש מיד בלילה אלא כעבור כשעתיים שכן משמעות לשון הרב אור זרוע שתמתין קצת גם אחרי הזמן. ע"ש. ובשאר הפוסקים לא ראיתי שנקטו להחמיר גם בזה. ע"ע.

16. עי' לראב"ד ג'רבא מרן רבי כלפון משה הכהן בברית כהונה (מערכת נ' אות י"ח) שאחר שהביא דברי מרן הש"ע כתב על זה וז"ל: כפי זכרוני המנהג הוא לאסור גם מהלילה גם שהווסת הוא ביום. ע"כ. והובא באבני שוהם.

דחיטתא. ע"כ. ובטה"ב (עמ' נ"ז) העיר על זה שמלשון האור זרוע נראה שכתב כן רק מצד חומרא על דברי התלמוד ולא מצד דין גמור שנומר שהיתה לו איזו ראייה מהתלמוד. ע"ש ועי' להלן. ועכ"פ עי' בחת"ס שם שכתב לדחות דברי הרב תורת השלמים (סק"ו) במה שכתב להעיר על הש"ך (בסק"ז) שהביא הוכחה להחמיר ממה שמפורש בדברי הראב"ן (סי' שי"ח) כן, משום שהמעין בראב"ן יראה שהייתה לו גירסא שונה בגמרא ממה שלפנינו. ע"כ. וכתב על זה החת"ס שאין זה מוכרח מדברי הראב"ן כלל אלא רק שפירש מהי העונה שפורשים ממנה. ע"ש. ובפרט למה שמצא מרן הגרע"י בטה"ב (ח"א עמ' נ"ז) שכשיטת אור זרוע מפורש להדיא בתוס' רי"ד ביבמות (ס"ב ע"ב) וגם ברבנו אברהם מן ההר (ביבמות שם). ע"ש.

15. עי' בשיעורי שבט הלוי (כאן) שכתב שיש להחמיר כן מכמה סברות ושכן נהגו ברוב המדינות. ע"ש. וכ"כ בחוט שני (כאן) שיש להחמיר בזה. ושאל החזו"א שכתב להקל (עי')

משנה טהורה

יש להחמיר כן גם בווסת שאינו קבוע, שדעת הרב שיעורי שבט הלוי (שם ע"פ החת"ס ס' קע"ט ועוד) להחמיר גם בווסת שאינו קבוע ושכן נוהגים. ולדעת הגר"מ אליהו והגר"צ אבא שאול אין להחמיר אלא בווסת קבוע או בעונה בינונית¹⁸.

בזה וכמו שכתב גם החזון איש בתשובה במכתבו בטהרת בת ישראל (עמ' י"ד) שאין להחמיר בזה¹⁷.

חומרת אור זרוע בווסת שאינו קבוע

ולשיטת המחמירים נחלקו באחרונים אם

מקור הטהרה

יחיה דעת ח"א (סימן ל"ה) כתב שהיום שירדה חולשה לעולם נראה שיש להקל גם לבנות אשכנז. ע"ש. וכן הזכיר טעם זה בזה בשואל ומשיב ח"ד (חאו"ח סי' ל"ח). וכגון אודות המתנת קטנים בין בשר לחלב כתב ביביע אומר (ח"א חירו"ד סימן ד') בין הייתר שהיום "ירדה חולשה נוראה בעולם". ע"כ. ועוד מקומות. והוא דבר ידוע מאוד. ועי' גם בשיעורי שבט הלוי לעיל סעיף א' (אות ב') שכתב שבזמן הראשונים ואף בזמן מרן הש"ע היו לרוב הנשים וסתות קבועות, והיום רוב הנשים יש להן וסתות חצי קבועות דהיינו שעד תאריך מסויים לא תראה בשום פעם אבל משם והלאה פעמים מקדימה ופעמים מאחרת (כדברי תרומת הדשן שהובאו בש"ע לקמן סי' קפ"ו ס"ג). ע"כ. וכל המקורות שהזכרנו כאן הם לקולא וא"כ כ"ש לחומרא ששייך לומר כן. אלא שעכ"פ מאחר וגמרא פשוטה להתיר זאת וכן דעת רוב הראשונים ומרן, וגם רוב האחרונים, יש לסמוך עליהם גם בזמן הזה ועי' להלן.

18. כ"כ באבני שוהם שם לשיטת רבו הגר"צ אבא שאול, וכן מבואר בתשובת הגר"מ אליהו בדרכי טהרה החדש שם תשובה ב'.

17. וכתב מכתבו עקב תלונות כמה חכמים על אותו מחבר (טהרת בת ישראל, הנ"ל) מדוע השמיט בספרו את חומרת אור זרוע, ועל זה השיב החזו"א להצדיקו בזה הלשון: אחרי שהתורת השלמים והכו"פ והתפארת למשה והגאון רע"א והחוו"ד והבית לחם יהודה מקילין אין להחמיר וכו'. ע"כ. ועי' בטה"ב החדש (ח"א עמ' ס"ב בגליון הערה מס' 23) שכתב להעיר על עצם יסוד הבן איש חי הנ"ל שכתב שהדורות היום נחלשו וע"כ יש לחוש יותר שיקדים הווסת, ועל זה השיב מרן הגרע"י זצ"ל בזה הלשון: ליתא, שהרי הדורות נחלשו מזמן הגמ' ועד מרן הב"י יותר ממה שנחלשו מזמן מרן ועד עתה ומנ"ל להוסיף חומרות בווסתות מדרבנן על הנאמר בש"ס וכל הפוסקים ומרן הש"ע. ע"כ. ובאמת שבכמה דוכתי מבואר להדיא שירדה האידנא חולשה לעולם ואפי' לקולא, לדוגמא אודות תענית יום כיפור לקטן שבזמן הזה מקלין יותר משום שירדה חולשה לעולם וכמבואר בברית כהונה (אורח חיים ערך כיפור אות כ"א) וביביע אומר (ח"ז חאו"ח סימן נ"ב), וכן גבי תענית למעוברות ומניקות שכתב הרמ"א להחמיר לכתחילה אם לא מצטערות, ובשו"ת

בין שקבעה וסת בג' פעמים^[ט"ז] או בפעם אחת^[ט"ח]. הגה: וכל זה לא מיירי אלא בוסת התלוי בימים^[ט"ז] אבל לא בוסת התלוי בשינוי הגוף^[ט"ח] (ב"י בשם הראב"ד), וע"ל סימן קפ"ט. ואשה

תורת השלמים

ה או בפעם אחת. אז חוששין לאומה עונה לפרוש ממנה ולא קאי לענין הקציעות ועפ"ר ודרישה: ט בשינוי הגוף. מתבאר לקמן נס"י קפ"ט סכ"ד וכ"ה ע"ש:

משנה טהורה

רצונו לומר שאפי' בקבעה ווסת בג' פעמים אינה צריכה לפרוש אלא באותה עונה.

[ט"ז] התלוי בימים - דהיינו בזמן ולא באשה.

[ט"ח] התלוי בשינוי הגוף - דהיינו ווסת הגוף כגון שמפקת ורואה

או מתעטשת ורואה וכיוצא בזה כמבואר להלן סי' קפ"ט סעיף י"ט²⁰ וכל שלא הגיע אחד מהן אינה צריכה לפרוש ואפי' היה להם מועד קבוע. ראב"ד (בבעה"נ שעה"ו) הובא בב"י בסוף הסימן כאן. אבל בשיעורי שבט הלוי (אות ח') העיר שמ"מ לענין

ולשיטת הרב חוט שני יש להקל דווקא בעונה בינונית¹⁹. ע"ש. וכבר נתבאר דלדידן בארץ ישראל יש לילך אחר הוראות מרן ולהקל אפי' בווסת קבוע, וכ"ש האידינא שלרובן אין ווסת קבוע ממש וא"כ כל חששן הוא לווסת שאינו קבוע או לעונה בינונית וכבר נתבאר שיש מקילין בכל אחד מהם אפי' לשיטת אור זרוע.

[ט"ז] או בפעם אחת - כלומר שאפי' אם לא קבעה לווסתה זמן קבוע עדיין, צריכה לחשוש לאותו מועד שראתה בו באחרונה ולפרוש באותה עונה. וגם

מקור הטהרה

כווסת קבוע. ראה לדוגמא בש"ע כאן סעיף ט'.

19. אף דבעלמא קימ"ל דעונה בינונית דינה כווסת קבוע (וכנ"ל באות הקודמת), ראה בחוט שני בעו"ע אות ו' ובשער הציון שם (אות כ"ו) מה שביאר בטעמו. ע"ש.

20. וע"ש בש"ע שפיהוק או עיטוש היינו דווקא כמה פעמים ברצף זה אחר זה.

והם סמכו בזה על תשובת תשורת ש"י ח"א (סי' ער"ה) שהובאה בפוסקים שדעתו להקל בוסת שאינו קבוע גם לאור זרוע. ועי' בשו"ת באר משה שטרן ח"ג (סימן קכ"א) שכתב שאף שאנו לא פוסקים לכתחילה כהתשורת ש"י (הנ"ל) מ"מ המיקל כדבריו יש לו עמוד חזק לסמוך עליו. ע"כ. ומה שהחמירו הנ"ל בעונה בינונית, הטעם פשוט, משום דבכל דוכתא נחשבת עונה בינונית

שמשנית וסתה^[יח] להקדים ב' או ג' ימים, או לאחר כשמוגיע זמן וסתה, צריך לפרוש ממנה ב' או ג'

משנה טהורה

מלבד עונת וסתה הקבוע. אולם בחוות דעת (סק"ד) הקשה על פירוש זה שהרי זהו דינא דגמרא וש"ע מפורש לקמן סימן קפ"ט (סי"ד) ומה לו לרמ"א להביא דין זה ממרחק מדברי הגהות מיימוני. ועל כן פירש דברי הרמ"א דאיירי באשה שמשנה וסתה בין ג' ימים, ולכן יש חשש שתגיע לכעין סוג הווסת המבואר בראב"ד (בבעלי הנפש דף ז' וח') שאז תקבע וסת לכל אותם ג' ימים ולא תדע²¹, ולכן חוששת מלכתחילה לכל אותם שלושת ימים שנבוכה בהם. ושוב הביא ביאור הגאון נוב"י שכתב דס"ל לרמ"א שתמיד צריכה לפרוש בכל הימים שנבוכה בהם, דהיינו שיודעת שתראה בהם רק שפעמים רואה בתחילתן ופעמים בסופן. ע"כ. ותמה עליו החו"ד שלפי דבריו אם נבוכה בכ' ימים תפרוש כ' ימים. ע"ש²². ובאמת שבסד"ט (סק"ד) הביא כפירוש הנוב"י הנ"ל אבל משם השלטי גיבורים (בשבועות) והעלה

מעשה מבואר בבית יוסף לקמן סי' קפ"ט (סעיף י"ט) שביש לה זמן קבוע לראיית וסת הגוף (דהיינו שווסתה קבוע לוסת הגוף עם הזמן) יש לה לחשוש ולפרוש במשך כל אותה עונה אף שעדיין לא הרגישה וסת הגוף. ע"כ. ולהלן בסימן קפ"ט מבוארים כל סוגי הווסתות לפרטיהם.

[י"ח] שמשנית וסתה וכו' – על דברי הרמ"א הללו נשתברו כמה קולמוסין כדי להבין קיצור לשונו הזו שמקורה מהגהות מיימוני (בפ"ח מהלכות אסו"ב). וכבר הש"ך לקמן סימן קפ"ט (ס"ק ט"ל) עמד בביאור כוונת הרמ"א כאן וכתב לבאר שכוונת הרמ"א לדין הפשוט והמוסכם שאם הקדימה פעם אחת יום או יומיים מזמן ווסתה הקבוע או אחרה פעם אחת, צריכה לחשוש מלבד זמן ווסתה הקבוע גם לתאריך שבו ראתה בפעם האחרונה. והיינו שפורשת עונה אחת

מקור הטהרה

21. הווסת לא איכדו מעלתן וחוששת להם. ע"כ מדבריו.

22. ולביאור החו"ד גופיה לא קשה קושיא זו כי חששו הוא רק שתמשך ראייתה לתוך אותם ימים ויהיו כהמשך הווסת, וזה לא יתכן ביותר מז' ימים ובדרך כלל פחות (תלוי באותה אשה). ודו"ק.

21. וכגון שהיתה רגילה לראות בג' לחודש, ועתה הקדימה וראתה ג' פעמים בב' לחודש באופן שנמשכה ראייתה גם לג' בחודש, וחזרה וראתה ג' פעמים בא' לחודש באופן שנמשכה ראייתה גם לב' לחודש וגם לג' לחודש, שבאופן זה מאחר וכל אותם ג' ימים הוחזקה לראות בהם אפי' רק כהמשך

ימים קודם או אחריו. (הגהות מיימוני פ"ח דהלכות איסורי ביאה). וע"ל סי' קפ"ט.

משנה טהורה

אבא שאול. ועי' בשיעורי שבט הלוי (כאן) שהאריך בעניין זה וכתב שלעניין מעשה יש מקום לחוש ולהחמיר כשיטת הנוב"א אבל לכל היותר עד ג' ימים. ועיקר טעמו שכן היא גם המציאות שעלולה להקדים באותם ימי ספק מחמת חימוד התשמיש ושכן נראה מהנסיון שחייבים להחמיר כן, ובפרט בנשים שלנו שהם חלושות וווסתן מקדים בקלות בשינוי המאכל או התרגשות. ושגם החזו"א הורה עכ"פ בעל פה להחמיר. ע"ש. ועי' במנחת יצחק (ח"ה סי' קל"ה. הובא באבני שוהם הנ"ל) שכתב שקשה להחמיר לאחרים, וסומך אני למעשה כשיש צורך להקל, על המקילים. ובסוף תשובתו שם נראה שע"כ פנים מצריך שיעשו בדיקה קודם התשמיש ואחר התשמיש. ע"ש. ולענ"ד סגי בבדיקה קודם התשמיש בלבד לרוצה לחוש ולהחמיר. וכן דעת האגרות משה (הנ"ל) שתעשה בדיקה קודם²³.

כדבריו, שאכן באותם ימים שנבוכה בהם צריכה לפרוש. ע"ש. ויש עוד באחרונים בעניין זה, והביאו גם שמדברי הגר"א (סק"ו) משמע כפירוש הש"ך הנ"ל ולהקל. ע"ש. ושכ"פ להקל בש"ע הרב (סי' קפ"ט סקנ"ג).

ההלכה למעשה בימים שנבוכה בהם

ולעניין מעשה, הנה הגר"נ קרליץ בחוט שני (כאן) חושש לסברת המחמירים בזה. עש"ב. אולם כמה אחרונים כתבו שלא להחמיר כן. וגם החזו"א (ספ"ה סקכ"ג) כתב שנראה שאין להחמיר באותם הימים שנבוכה בהם. ע"ש. וכן דעת הגר"מ אליהו (בדרכי טהרה החדש פ"ז תשובה ו') והאגרות משה (חיו"ד ח"ב סי' ס"ז באורך. הובא באבני שוהם כאן), וכן הסכים להקל באבני שוהם (כאן) ושכן היה מורה למעשה הגרב"צ

מקור הטהרה

שתבדוק קודם התשמיש ותו לא. וזאת כדי לראות שודאי עדיין היא טהורה קודם התשמיש עכ"פ. אבל אח"כ אין צריך בדיקה כי על פי רוב אם יגיע וסתה תדע זאת גם בלי בדיקה (ומה שהצריכו חז"ל והפוסקים בדיקה גם אחר התשמיש בכמה הלכות, היינו רק מחשש שמא תראה מעט דם ולראות שלא הגיע מחמת התשמיש וכיוצא אבל כאן כל

23. והנה כבר נתבאר לעיל שלדעת כמה מגדולי הפוסקים אין צריך לחוש כלל, וכמו שפשוט בכל מקום שלווסת שאינו קבוע חוששת רק פעם אחת וא"כ זאת צריכה לחשוש בכל פעם למועד וסתה האחרון, ותו לא. ולכן הרוצה עכ"פ לחוש שלא לבא לדי ספק (ובפרט לאור דברי השיעורי שבט הלוי שהוא דבר מצוי למכשול וכנ"ל) יבקש

ג'. במה דברים אמורים^{י"ט}, בגדולה^{כ"ג}, אבל בקטנה שלא הגיעה^{כ"א} לימי הנעורים, ולא הביאה סימנים^{כ"ב},

תורת השלמים

ג' ש"א הגיעה לימי נעורים. דהיינו י"ג שנים ויום אחד ולא אפילו הציחה סימנים אמרינן דשומא ניהו והיכל שלא הציחה סימנים אף שהגיע לימי נעורים קטנה היא ט"ז וש"ך וכן מתבאר לקמן בס' קפ"ט ור"ס ק"ז ועיקר דין הקטנה וסימניה מתבאר היטב בל"ה סי' קנ"ה ע"ש:

משנה טהורה

סעיף ג'. מקור הדין בקיצור - **ראשונים.**

[כ"א] שלא הגיע זכו' ולא הביאה זכו' - כלומר שכדי להחשיבה

כגדולה לעניין זה צריך ב' תנאים גם שהגיעה לגיל שתים עשרה וגם שהביאה סימנים בגוף של נערות. וזה בלא זה אינה כגדולה. ומה שהביאה סימנים קודם, שומא בעלמא ניהו ואינם מעידים על נערותה. כמבואר כל זה בהדיא לקמן סי' קפ"ט (סעיף כ"ז ובסימן ק"צ ס"ב). וכן הסכמת הפוסקים גם כאן.

[י"ט] במה דברים אמורים - זה שאמרנו שצריכה לפרוש סמוך לווסתה.

[כ'] בגדולה - היינו מגיל שתים עשרה שנה ויום אחד שהוא גיל הנעורים. וכפי המבואר בגמרא (נדה מ"ה ע"א, ועי' בדף ה' ע"א) ובכל הפוסקים¹. וביום ההולדת של גיל שתים עשרה הרי היא כבגיל שתים עשרה ויום אחד.

[כ"ב] סימנים - דהיינו ב' שערות למטה במקום הידוע להבאת

מקור הטהרה

(כאן במקור המעיין אות ל"א) שכתב שצריכה בדיקה מדברי הכו"פ לקמן סי' קפ"ו סק"ג. ע"כ. וצריך לי עיון שם. אבל הנוהגים להחמיר מבני אשכנז אין להם להקל וכפי שכבר הבאנו שהרב חוט שני והרב שבט הלוי החמירו בזה.

עיקר דין זה הוא חומרא ודו"ק) ועי' באגרות משה הנ"ל שנראה שמצריך בדיקה זו מעיקר הדין, כאשר שאין לה וסת קבוע, ולכאורה זה צ"ע שהרי מי שאין לה וסת קבוע סגי לה בג' בדיקות בפעמים הראשונות כמבואר בסי' קפ"ו ס"ב. ועכ"פ מה שהאחרונים כתבו להצריך לחומרא בדיקה הוא מחשש כדין וסת שאינו קבוע שצריכה לכתחילה בדיקה באותה עונה כדלקמן סעיף ט'. ושו"ר בפרדס שמחה

ג. 1. וגם לקמן סימן קפ"ט (סכ"ז) וסימן ק"צ (ס"ב).

אין צריך לפרוש "סמוך לוסתה"^[כ"ה] כל זמן שלא^[כ"ד] קבעתו ג' פעמים^[כ"ה].

תורת השלמים

יא סמוך לוסתה. והוא הדין בשעת וסמה ט"ז וש"ך:

משנה טהורה

שגם תראה את אותם ג' ראיות באופן קבוע והיינו כווסת קבוע, אבל בראיות לא מסודרות כווסת שאינו קבוע אינה מוחזקת כרואה ואפי' כמה פעמים. כן כתב בסדרי טהרה כאן (סק"ה), ושהיינו משום דכללא הוא דקטנה וזקנה אינן חוששות לווסת שאינו קבוע. ע"כ. וכוונתו למש"כ הרמ"א בהדיא לקמן (סימן קפ"ט סעיף כ"ח מלשון הרשב"א שהביא הב"י) שקטנה וזקנה אינן חוששות לווסת שאינו קבוע. ע"כ. אולם סיים הרב סדרי טהרה שהט"ז (שם בקפ"ט ס"ק מ"ג) חלק על זה וס"ל שחוששת גם ללא קבוע. ועי' במה שכתבתי שם. ע"כ. ובאמת שהט"ז מבאר כן בכוונת הרשב"א שהוא מקור דברי מרן שם וכאן וגם דברי הרמ"א הנ"ל. ע"ש בדבריו. והש"ך בנקו"ה שם חולק על באורו זה, וגם מדברי הרב תורת השלמים (שם בסימן קפ"ט סקנ"א ונ"ב) נראה דס"ל כנקודות הכסף שאינה נחשבת כרואה עד שתקבע בווסת קבוע ג' פעמים. ע"ש. אולם בפת"ש כאן (אות ט') אחר

שערות. וכל שלא בדקו שאין לה, תולין בסתמא שאם הגיעה לגיל הנערות (דהיינו י"ב ויום אחד) הביאה גם סימנים. כמבואר בלשון הש"ע לקמן סי' קפ"ט (סעיף כ"ז) ועוד. ועי' בבית יוסף לקמן סי' ק"צ (ס"ב).

[כ"ג] פמוך לוסתה - באחרונים² הסכימו שה"ה בשעת וסתה ממש. ע"כ. ואולי כוונתם למי שתמיד שרואה רואה בשעה מדוייקת³. ועי' להלן סעיף ז'.

[כ"ד] כל זמן שלא וכו' - עי' בשיעורי שבט הלוי (כאן אות ב') שטרח להדגיש שלא יטעו לחשוב שקטנה נדה דינה שונה מגדולה, ולא היא, אלא גם קטנה שרואה מחזור דם הנדה דינה כנדה גדולה בלי הפרש. רק מאחר ואינה רגילה בזה, הקילו חז"ל לעניין כמה דברים כמו פרישה סמוך לווסת כאן או במבואר בסימן ק"צ (ס"ב). ועוד. ע"כ.

[כ"ה] קבעתו ג' פעמים - מלשון מרן כאן משמע שלא מספיק שאותה קטנה תראה ג' פעמים כדי להיות מוחזקת כדין הגדולה שראתה, אלא צריך

מקור הטהרה

3. ופשוט שאין הכוונה בשעה שרואה בפועל אלא בשעה שאמורה לראות, ועי' להלן.

2. כל האחרונים חוץ מהפרישה (הובא לקמן בש"ך סק"כ).